

igår

Dugnad på bygdetunet

Nytt styre på plass

“Historien må fram fra byllene”
– et intervju med Håkon Tysdal

- Bokanmeldelser
- Høstens arrangementer
- Ny logo for historielaget
- Nytt hjp for Vesle-Auen
- Temamøte om Sarabråten
- Tangenelva
- Årsmøtet 2007
- Rasletur på Standa

B

ladet du nå leser er historiens første IGN i fire-fargers trykk og vi i redaksjonen håper det vil falle i smak. Det er imidlertid ikke bare fargene som er endret: Sideantallet har nok en gang økt, denne gangen til 36 sider. Opplaget har også økt og det trykkes nå 500 eksemplarer av hver utgave av IGN. Dette er også det første nummeret som er laget av den nye redaksjonen, bestående av Inger Hilde Killernud, Gro Arneberg Thoresen, Juul Sverre Stener og undertegnede. Vi har allerede hatt flere redaksjonsmøter og her ser dere resultatet. Gro har intervjuet bokaktuelle Håkon Tysdal og dessuten anmeldt flere lokalhistoriske bøker. Dette er et ledd i historielagets fokus på lokalhistorisk litteratur i 2008. Vi mener det er viktig at lokalhistorien ikke blir liggende i arkiver, men blir gjort tilgjengelig - til glede for innbyggerne i Enebakk.

Det har vært en hektisk vår for Enebakk historielag, med mange vellykkede arrangementer og en fantastisk respons fra publikum. Ikke minst har våre arrangementer i den pågående **JØLSENMARKERINGEN 2008** trukket mange. Det er svært gledelig å se at Ragnhild Jølsen har et så stort publikum i hele landet. Forrige utgave av IGN med Ragnhild Jølsen som tema har nå gått inn i historien som det mestselgende IGN siden starten i 1999. Første opplag på 450 er utsolgt og et nytt opplag på 200 er i produksjon. Dette er svært gledelig! Vår første bokutgivelse på tre år, "Fra Ign til Fontana di Trevi - en reise gjennom Ragnhild Jølsens siste leveår", har også fått god mottakelse og har nå passert 250 solgte eksemplarer. I september kommer "Yes Mor" som lydbok. Ane Hoel leser og Enebakk historielag er utgiver i samarbeid med Lydbokforlaget. I september blir også to hefter av Ulf Oppegard gjort tilgjengelige. Det første er en nyutgivelse av heftet "Igna" fra 1964 og det andre er et tidligere uutgitt manus skrevet i 1994, men som i høst blir gjort tilgjengelig for aller første gang.

Med ønske om en god sommer!

Hemming Bergersen

Historien må fram fra hyllene

Av Gro Arneberg Thoresen

Håkon Tysdal er svært fornøyd med responsen på sin nye bok om Ragnhild Jølsen. Foto: Gro Arneberg Thoresen.

Det mener Håkon Tysdal. Med sin bok om Ragnhild Jølsens siste leveår håper han at lesere særlig inspireres til å ta fram Enebakk-forfatterinnens forfatterskap. Tilbakemeldingene på boken, "Fra Ign til Fontana de Trevi - en reise gjennom Ragnhild Jølsens siste leveår", har vært fine. Jeg er godt i gang med å spre henne over det meste av Romerike nå, mener han.

Øynking

Vi møter Håkon Tysdal på Cafe Køh i Lillestrøm sentrum. Eller Flisby'n som Håkon også kaller den. Den ligger nærmest på fts. Det var jo sagbruktvisksomhet i denne byen, forteller han.

Jeg kjenner ikke akkurat Lillestrøms historie så godt, men Håkons historie vil jeg gjerne vite mer om. Så spør han meg hva slags vinkling jeg har tenkt. På intervjuet. Et spørsmål jeg burde ventet fra tidligere redaktør og grunnlegger av Ign. Han er utdannet samfunnsviter og har jobbet flere år i forlagsbransjen. Blant annet var han forlagsjef i Landbruksforlaget, nå Tun forlag. Skjønt, forlag er han stadig involvert i: Nå driver han Flisby'n forlag og bokantikvariat i Lillestrøm.

- Vil gjerne gå litt inn på deg og din interesse for lokalhistorie, samt snakke om Ign og oppstarten. Men vi skal snakke om Ragnhild Jølsen også.

- Akkurat ja.

Grunnlegger av Ign

- Hvordan foregikk oppstarten av Ign?
- Oppstarten var jo i 1999!
- At det betyr forestående tiårsjubileum går plutselig opp for både Håkon og undertegnede.
- Om Håkon eventuelt legger til en kraftsalve, er det bare fordi det er veldig moro. Han var redaktør frem til 2004.

- Ja, materialet var delvis ting fra kommunens arkiv og ting fra historielagets arkiv. Også Barthold Butenschøn hadde samlet en god del. Materialet besto av litt av hvert. Det var fakta og lødige historier.

Den første utgaven av IGN kom i februar 1999 og redaktør var Håkon Tysdal.

Hvordan var det å få tilgang til alt dette materialet?
 - Jeg ble glad. Det er artig å kunne ta fram ting igjen. Jeg synes at slike ting er verdiløst så lenge det bare ligger på ei hylle og støver. Man må gjøre det tilgjengelig, publisere det! Da blir det interessant, slår Håkon fast.

Oppdraget Jølsen

- En av mine innfallsvinkler til Ragnhild Jølsen kommer jo fra interessen for lokalhistorie, sier Håkon som er født og oppvokst i Dalefjordingen. Interessen økte også med de første utgivelsene av Ign.
- I de første numrene tok vi for oss krets for krets. I Kirkebygda-nummeret kom vi inn på Jølsen. At min bestemor var i slekt med Ragnhild Jølsen, de var født med bare et års forskjell, spilte også inn. I et annet nummer av Ign var Enebakke-kunstnere tema.
- Da ble jeg for alvor interessert i Ragnhild Jølsen.
- Nå tror Håkon at Ign ville være et savn dersom det forsvant.
- Medlemmene i historielaget er en basis lesergruppe, men større deler av Enebakke er interesserte i dette stoffet.

Første Pinsemenigheten

I år, som boken har kommet, har også alle bildene som Henning Bergersen har funnet frem, styrket interessen.
 - Også i "Brukshistorier" kommer det frem mye lokalhistorie om Enebakke, sier Håkon. Han innrømmer at første gang han prøvde seg på "Brukshistorier" var det tungt med språket. I 1964 kom Jens Bjørneboes "Drømmen og Hjulet". Den førte til en aktualisering av Ragnhild Jølsen og Håkon ga henne en ny sjanse. En av historiene i "Brukshistorier" som Håkon er spesielt opptatt av, er den som trekker frem Pinsemenigheten i Enebakke. - Pinsemenigheten i Enebakke var en av de aller første som ble dannet i landet og Enebakke framfostret flere predikanter, blant annet Sørli og Strøm, forteller Håkon. - Og Jens Bjørneboe overvar voksendåp i Ign på 1960-tallet. Han syntes nok det var rart, forteller Håkon.

Forut for sin tid

Da Tysdals bok ble lansert tidligere i vår strømmet publikum til huset på Solbakk, som med ett virket lite. Nå har boken allerede passert 250 solgte eksemplarer.

- Det synes jeg er bra, konstaterer Håkon. - Målet mitt har vært å få opp interessen for mennesket, dama og dikteren Ragnhild Jølsen.

Håkon er veldig opptatt av at Ragnhild Jølsen var forut for sin tid:

- Det gjentar jeg mange ganger. Mange mener hun skrev romantisk, men jeg mener hun er realistisk så det holder. Hun bruker eventyr, drømmer, syner og engler og er med det romantisk. Men hun har begge deler! Måten hun beskriver ekteskapsforhold, arv og gårder. Og voldtekt. Det er alvorlige saker.

Gikk til kildene

Håkon ville ha en journalistisk vinkling på boken. Til det trengte han kilder. - Jeg måtte dessuten gjøre historien dagsaktuell, forklarer Håkon.

- Det siste leveåret passet til prosjektet. I Roma var hun sammen med skriveføre personer og alle kildene gjorde det mulig å lage en slik reportasjebok. Også det at vi har kombinert nye og gamle bilder er med på å gjennomføre ideen, viser han.

Derfor ble neste skritt å ta med familien til Italia, og gå i Ragnhild Jølsens fotspor. Da Ragnhild Jølsen dro ble denne typen reiser kalt dannelsesreiser. Målet var å lære om klassisk litteratur og kunst.

- Var Ragnhild Jølsen allerede dannet?

- Det sies at Ragnhild Jølsen ikke leste noe særlig. Da hun kom til Roma viste det seg dessuten at hun ikke orket å gå på museer eller omvisninger. Hun var ikke så veldig interessert. I et brev til Dömberger skriver Ragnhild Jølsen dessuten at han er mer til kunster en antikkens kunstnere var, foreller Håkon.

- Videre er jeg forundret over at hun utviklet seg slik hun gjorde, med den beskyttede oppveksten på storgården. Men hun har nok sett livet i de grå stuen og hun har sett hva som foregikk, med fattigdommen og nøden, mener han.

Oppdaget ukjent innlegg

Men at hun fikk et annet syn på ting er Håkon overbevist om.

- Hun fikk sett seg om og hun benyttet friheten. Det gjorde hun da familien bodde i Kristiania også, men jeg tror hun hadde godt av Italia-oppholdet. Faren Holm var streng og presset på for å få henne inn i et mønster, sier han. Reisen til Italia første Håkon til det Skandinaviske selskap, der Ragnhild Jølsen bodde. Protokollen fra den gang er scannet og bevart, og tematisk og kronologisk ordnet. Her tilbrakte Håkon mange timer, mens han bladde seg gjennom mengder av skrifter. Mange signert av kjente skandinaviske kunstnere. Det ga resultater. Han fant året, og deretter et hittil ukjent innlegg, av Ragnhild Jølsen. Hun skriver, i en ironisk og finurlig tone, en klage.

Bokkollin 3. mai 1900
Hva kunne det være? -
skulle det være noe som
er om folkene omkring seg, med et
og et. Det er en del som
er fra de forskjellige ting som
"Skandinaviske"
"Nationalt" 3. mai 1900. Det er
den vises av Ragnhild Jølsen
som det er skrevet av henne.

- Hva følte du da du oppdaget innlegget hennes?

- Det var moro! Helt utrolig, egentlig. Jeg bladde mye uten å finne noe. Og jeg kjente ikke håndskriften hennes. Jeg var egentlig blitt litt sløv, fordi jeg hadde bladde så lenge. Så kom jeg til et langt innlegg og det var på slutten at jeg så Ragnhild Jølsens underskrift! Ironien i det er gjennomført, så hun må ha brukt en del tid på innlegget, mener Håkon.

Stolte ofte tap

I boken skriver Håkon at Ragnhild Jølsen opplevde flere nederlag og har nok derfor ofte følt tap. Kjærlighetslivet var hovedsakelig ulykkelig. Familien mistet storgården som hun elsket.

- Hun må jo ha vært ulykkelig over kjærlighetslivet sitt, sier Håkon.
- Det var flere elskere. Kommunulegen og Dørnberger blant annet. Det med Dørnberger var håpløst. Han var jo gift.
- Følte hun tap etter Roma-oppholder?
- Ja, det gjorde hun nok. Den gangen familien mistet Ekeberg gård kunne broren Olav ha kjøpt den. Ragnhild Jølsen ble nok forundret, og skuffet, over at broren handlet annerledes enn man kunne forventet.
- Ellers uttrykte hun glede over å se igjen Norge etter turen. Hun innså nok at de norske kvinnene tross alt var friere enn de italienske.

Ønsket ikke å spekulere

- Hvorfor skriver du så lite om dødsdagen i boken?

- Jeg har valgt å ikke spekulere i dødsårsaken. Det var ikke mitt prosjekt, fastslår Håkon som likevel sitter på mange interessante opplysninger han gjerne deler av:

- Det er så mange historier; At hun var gravid. Noen sier til og med at hun ikke døde på Solbakken. Søstrenes forklaring, om at hun sa "Gid, nå tok jeg visst for meget", er nok mildt sagt å pynte på sannheten. Det er klart det er dramatisk når en person faller om og blør fra munnen. Og legen som kom, Jelstrup, han var elskeren hennes. I kirkeboken står det skrevet at hun tok for meget sovepulver, men i klokkerens bok står det at årsaken var hjertefeil. Noen har pyntet på litt. Hun levde hardt og hadde det ikke helt bra, sier Håkon.

Desuten tror han ikke at stoff om dødsdagen ville gagnet hans prosjekt, nemlig å få folk til å ta bøkene til Ragnhild Jølsen ut av bokhylla og lese dem!

Øskrevet i respekt

I stedet vil Håkon å tolke det han skriver om i boken, nemlig at Ragnhild Jølsen la vekk sin allerede planlagte "Den røde høst", som hun hadde gjort mye forarbeid til, da hun kom hjem. I stedet satte hun i gang med "Brukshistorier". - "Den røde høst" var formet som en biografi over hennes liv. Hvorfor la hun vekk den?, spør Håkon. - Hun trodde på synet. Trodde hun det gikk mot slutten? Ville hun ikke avslutte kapitlet, undrer han og fortsetter: - Noen sier hun var så produktiv, men jeg er ikke nødvendigvis enig. Hun drakk vin og jobbet om natta. Hun måtte ta sove medisiner for å få sove. Men hun tenkte mye! Hun var nok også litt fjern fra det som hendte. Trakk seg vekk fra diskusjoner og verdenslige problemer. - Boken er en tabloid biografi og hensikten er å få folk til å lese Ragnhild Jølsen. - Hva slags tilbakemeldinger har du fått?

- Jeg har fått noen hverdagsreaksjoner og enkelte har ringt meg etter å ha lest boka. Flere har sagt at den er skrevet i respekt til Ragnhild Jølsen. Tar de i tillegg fram litteraturen er det gøy.

– Mye å lære av lokalhistorie

HELLERUD: Håkon Tysdal har snart bodd utenfor kommunen i 20 år, men han er fortsatt levende opplagt av Enebakk-historie. Han er nemlig redaktør for historielagets lokalhistoriske skrift *Ign*.

Tysdal har baktunn fra Landbrukslaget, men de siste tre årene har han vært ansatt som informasjonssjef i Norges Vel på Hellebakkveien. Ved siden av jobben har han også skrevet en bok om fiskeri, der han gir ut lokalhistorier. Til nå har det kommet to bøker fra forlaget.

Selv om Tysdal har bodd i Rælingen de siste 19 årene, er han fortsatt aktiv i organisasjonslivet i Enebakk, blant annet gjennom historielaget.

Tenaummer

Enebakks historiske ideshift Ign, som har kommet ut fire ganger i året siden 1999, har til nå vært for seg Enebakks historie krets for krets - Rakely, Hammen, Kirkebygda, Dørliefelldingen, Tve Enebakke og Ravne. Etter å ha gjennomgått en stor del av de gamle dokumentene ble stoffet organisert i tenaummer.

men det blant annet fotografisk, bil og slottsfotografering har blitt behandlet. Gamle fotografier, som ble gjort med eldre mennesker i 1977, har også nylig blitt tatt ned på papiret og presentert i Ign.

Mye å ta av

Håkon Tysdal ser på det som et stort ansvar å ta av seg å skrive bøkene. Han har fått fram materiale som allerede ligger der, men at det også kommer fram noe nytt. Det er fortsatt mye å ta av, sier han.

- Dagliglivet til folk flest, er ikke dekket opp i særlig grad. Hvordan levde de, og hvor store var de sosiale skillelinjene? Det er noe som det er spennende, sier redaktøren.

Han forteller blant annet at hans egen mor husker godt hvordan hun var med på å klare høst med høy til Oslo på 1920-30-tallet. Vognmann på Ambaroveret var kommande, var lokostellet skole og folk sprit. Isvrtekk, Hovestaden.

Store endringer

Tysdal trekker fram det kjenne-erkegard-aktivitet om at «I livet nå leveres fortløps, men forstås bak krets» når han på spørsmål om hvorfor det er så viktig med lokalhistorie. - Det er gjerne at utviklingen har gått fortere de siste 10 årene enn før, men bare vent på ålt som har skjedd i det 20. århundret. Vi

Håkon Tysdal jobber til daglig som informasjonssjef i Norges Vel, han driver redaksjonen og er redaktør for Ign, som kommer ut fire ganger i året. Han trenger ikke gå lenger tilbake enn 90 år før mye så gamle annerledes er. Han har skrevet en bok om fiskeri i Enebakke som skal ut i sommer. Både for enebakkinger som er interesserte i lokalhistorie, og for de mange innbyggerne, tror re-

ingstilt harko@harko.no

Verd å markere

Også den spenstige og spesielle layouten har imponert mange, inkludert forfatteren selv:

- Henning har vært kjempeflink!
- Han måtte ikke overtale deg?
- Å nei!

Og at Ragnhild Jølsen er verd et hundreårsmerking er han ikke i tvil om: - Aschehoug forlag hadde tro på henne. De ga henne forskudd på disposisjoner og de gav henne penger underveis på Italia-turen.

Han er dessuten i gang med et nytt Jølsen-prosjekt. Flisbyn forlag og bokantikvariat skal i samarbeid med Enebakk historielag utgi "Ve's mor" på lydbook.

- Du er tilhenger av Jølsen-markeringen?

- Ja. Jeg synes kommunen har vært flinke og grundige. Utescenen til oppsetningen av Fyrstikkfolket blir sikkert dyr, men den blir jo stående og kan brukes til flere ting, mener han.

En time går fort i samtale med Håkon, men vi avslutter:

- Jeg var spent på vinklingen din, skjønner du. Nå forstår jeg, sier han med et smil. Lattermildt har han én ting til å fortelle:

- Å skrive lokalhistorie er å legge hodet på blokk. Men jeg har ikke fått arrestasjoner enda.

Håkon Tysdal med sin nye bok "Fra Igen til Fontana de Trevi - en reise gjennom Ragnhild Jølsen siste leveår".
Foto: Gro Arneberg Thoresen.

Det dramatiske året

En oversiktlig reportasjebok i spennende format som likevel emner å pløye dypt i Ragnhild Jølsens siste leveår.

Håkon Tysdal, *Fra Igen til Fontana de Trevi. En reise gjennom Ragnhild Jølsens siste leveår.* Enebakk historielag, 2008. 159 sider.

Ste 32 år

Dette er den første av to meldte bøker om Ragnhild Jølsen som kommer ut i forbindelse med årets Jølsen-markering. Håkon Tysdal har i sin bok valgt å fokusere på forfatterinnens siste leveår. Året er 1907, et hendelsesrikt år, som for Ragnhild Jølsen startet med en reise til Italia og Roma, en såkalt dannelsesreise, og som endte på Solbakken i Ekebergdalen. Bare 32 år gammel døde hun av en overdose sovepulver, 28. januar 1908.

Referer fra hendelser

Tysdal skriver i forordet at dette er en reportasjebok. Nøyaktig hundre år etterpå reiste han samme rute som Jølsen gjorde. Videre har han gått til kildene, til det kunstnervenner i Italia noterte om henne, og sett på deres beskrivelser av henne eller lest om episoder som oppsto i Roma.

Slik refererer Tysdal til det han mener må ha hendt. Ved lanseringen av boken sa Tysdal at det spesielle med akkurat dette året er at det finnes mange skriftlige kilder. Nettopp fordi hun omga seg med kunstnere og forfattere.

Ukjente tekster

Innledningsvis er oppveksten på Ekeberg gård tatt med. Videre har boken to deler, hvorav den første tar for seg Italia-reisen, mens den andre delen fokuserer på livet hun hadde etter at hun kom tilbake til Enebakk. Sist i boken byr Tysdal på et spennende utvalg tekster. Noen er ikke tidligere publisert i bokform.

Stikk forskudd

Ragnhild Jølsen fikk stadige forskudd fra Aschehoug forlag under denne reisen og det var tydelig at de hadde tro på henne. Samtidig fikk hun avtaler om å skrive reisebrev hjem, blant annet til tidsskriftet URD. To av stedene Ragnhild Jølsen bosatte seg var i den Skandinaviske foreningen og i den lille byen Genzano. Den lå i bondedistriktet som ligger rett utenfor Roma, Campagnaen.

Skrev sin mening i protokollen

Det bodde mange Skandinaviske kunstnerne i denne foreningen og det ble ført protokoll som er bevart. På sin reise så Tysdal igjennom alle innleggene i protokollen. Og han fant et hittil ukjent innlegg skrevet av Jølsen! Innlegget er en klage over at Jølsen og en venninne ikke fikk billetter til et foredrag – antakelig med Roald Amundsen. For en som skrev reise-skildringer hjem var dette en viktig begivenhet, men som hun altså hadde gått glipp av. Innlegget er skrevet i en ironisk tone og Tysdal kommenterer også at vedkommende som svarer ikke oppfattet den syrlige tonen til Jølsen.

Maters skildret Jølsen

Alle betraktningene over Jølsen og brevene som er med i boken gjør den levende. Et vakker kapittel som også bidrar til denne levendegjøringen er det som tar for seg tre portretter som ble malt av Jølsen dette året. To ble malt i Roma og ett ble malt etter hjemkomsten – av elskeren Karl Dörnberger. Her kan man virkelig få en følelse av hvordan andre betraktet Jølsen: forfatterinnen med de store brune øynene, de lange øyelokkene og den litt sløve stemmen. Og som ikke snakket i utide.

Umlutig kjærlighet

Det siste bildet, malt av Karl Dörnberger, er lite og mørkt. Jølsens ansikt er lyst, men med triste trekk. Tysdal skriver at Ragnhild Jølsen levde et hardt liv i Roma og at hun "brant sitt lys i begge ender" (s. 43). I følge brevene mellom Dörnberger og Jølsen var forholdet deres preget av lidenskap og gjensidig respekt, men han var allerede gift og noe ekteskap med Jølsen var utelukket.

Narrasjonell layout

Bokens spesielle layout er det leder i historielaget, Henning Bergersen, som står for. Det er iøynefallende og spennende at marginen på høyresidene konsekvent er høyrejustert. Alle sitater har fått lilla tekst. Andre utdrag av tekster eller faktaopplysninger og lignende er tatt ut og satt inn i egne faktabokser. Dette, og alle bildene, mange ikke publisert tidligere, gjør dette til en fantastisk bok å bare sitte å bla i. Fordelen er at dette lett gir leseren oversikt og den må stes å være estetisk, tross sin utradisjonelle layout.

Svømle lesere?

Samtidig vil nok enkelte synes at det kanskje blir litt vel oppstykket. I disse tider er boken som gjenstand rett som det er ute i hardt vær og den møter ofte konkurrenter. E-boken er et eksempel. For de som mener at ingenting kan danke ut den opprinnelige og geniale oppfinnelsen av boka, med sine tradisjonelle avstander mellom bokstaver og linjer, og ikke minst venstrejusterte marger, kan nok kanskje layouten være tung og sveleg. Noen kan kanskje til og med komme til å bli litt svømle.

Velatt om dødsårsaken

I andre del skriver Tysdal at Jølsen la vekk "Den røde høst" da hun kom tilbake til Enebakk. Tross at det var denne romanen hun hadde gjort så mye forarbeid til både før og under Italia-reisen. En historie som antakelig var selvbiografisk. I stedet satte hun seg ned og skrev "Brukshistorier" og forlaget gav den ut. "Brukshistorier" får mye omtale i bokens siste del. Også gjendøpene og Pinsemenighetens forløpere, som var en viktig del av samfunnet i Ekebergdalen, får sin historie beskrevet. Men selve døden og dødsårsaken går ikke Tysdal inn på, noe enkelte sikkert vil savne. Det var og er mange spekulasjoner rundt omstendighetene, men undertegnede kunne godt ønsket seg litt mer om dødsdagen. Når boken handler om det siste leveåret er jo dødsdagen vesentlig. Men skrifter som kom ved Jølsens død er tatt med.

Håkon Tysdal arbeider med informasjon og kommunikasjon og har jobbet i forlag i mange år. Han er mannen bak Flisby'n forlag og bruktbok BA, og han har vært medredaktør i det lokalhistoriske tidsskriftet IGN og har vært medforfatter på flere bøker.

Godde minner og Enebakke-dikteming

En minnerik memoarbok over lykkelig barndom i Enebakk.

Ella Berg har skrevet en flott bok om sin barndom på Svarthol i Ransjø.

Foto: Privat.

Ella Berg, Minner og dikt. Svarthol i Østmarka – en oppvekst man husker. Eget forlag, 2007. 80 sider.

Minner og dikt

Det er i første del av boken at Ella Berg, eller Ella Karen Marie Berg som er hele navnet, forteller fra sin barndom og ungdom inne i Østmarkas skoger på begynnelsen av 1900-tallet. Bokens andre halvdel inneholder dikt som Berg har skrevet gjennom hele livet, og de aller fleste har Berg sin egen hverdag og natur som tema. Ikke minst finner vi her "Østmarkas sang", som Arne Bråten Høytoft har laget melodi til. En god del gamle fotografier illustrerer boken. Forsidebildet er malt av forfatteren.

L A G S L I V

Å R S M Ø T E T 2 0 0 7

*Nyvalgt leder Henning Bergersen takker Åse Kullerud for den flotte innsatsen i 2007.
Foto: Grethe Bergersen.*

Årsmøtet i Enebakk historielag ble avholdt på Holtop i Ekebergdalen, 13. desember 2007. Arrangementsleder Arne Østerby og møteleder Håkon Tysdal ledet de fremmøtte gjennom de sedvanlige saker på en fin måte. Det eneste nye vedtaket gjaldt kontingentfastsettelse for 2008. Det avgående styret hadde foreslått en økning av medlemskontingenten med kr 20,- til kr 260,- pr. år. Dette er den første økningen av kontingenten siden 2003 og ble enstemmig vedtatt. Etter at innkalling, årsmelding og regnskap var gjennomgått og godkjent, holdt Håkon Tysdal en kort orientering om publiseringssgruppas arbeid med bygdehistorien for Enebakk. Deretter var det pause med kaffe og bakst, før valg av leder og nytt styre ble gjennomført. Nyvalgt leder Henning Bergersen avsluttet det hele med en bildekavalkade over lagets aktiviteter i 2007.

Hening Bergersen ble på årsmøtet valgt til ny leder og avløser dermed Åse Kullerud, som går av etter å ha sittet som leder det siste året. Kullerud var også leder for Enebakk historielag i perioden 1988 - 1997 og har sittet kontinuerlig i styret siden 1982. Kullerud fortsetter imidlertid som styremedlem og ble valgt inn for to nye år. Hun ble takket for sin innsats som leder i 2007.

Avtroppende styremedlem Lena Mjerskaug fikk blomster og takk! Foto: Henning Bergersen.

*Håkon Tysdal ledet årsmøtet med stadig hånd for andre året på rad.
Foto: Henning Bergersen.*

Det var god stemning rundt bordene på årsmøtet. Foto: Henning Bergersen.

Leif Bøhler gikk av som leder for valgkomiteen. Foto: Henning Bergersen.

Heidi Watum i arrangementsgruppa fikk overrakt blomster for den flotte innsatsen i 2007 og Leif Bøhler fikk også blomster. Han gikk av som leder for valgkomiteen. Takk og blomster fikk også Lena Mjerskaug, som var eneste styremedlem som gikk ut av styret. Lena Mjerskaug har sittet som styremedlem siden 2006. Varamedlem Egil Thoresen gikk også ut av styret, etter å ha sittet siden 2006. Han var ikke til stede på årsmøtet.

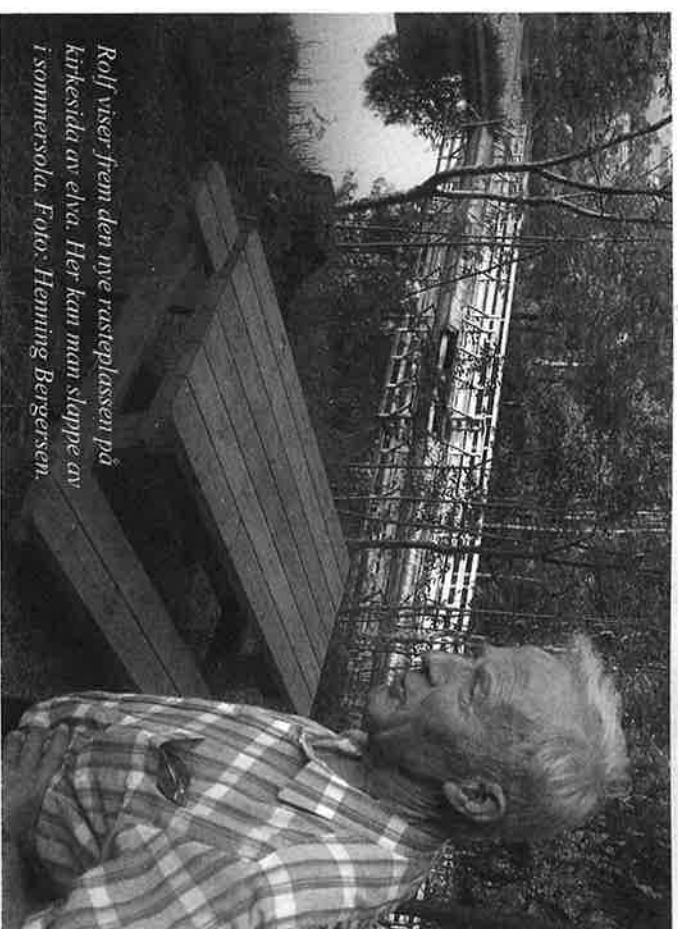
Det nyalgte styret i Enebakk historielag ble konstituert på styremøte 17. januar 2008. En oversikt over styret finner man bakerst i dette bladet.

Åse Killerud er tilbake som rapportør for *kulturminnegruppa* og Heidi Watum er ny rapportør for *husgruppa*. Sverre Johansen fortsetter som rapportør for *bygdetinggruppa* og Arne Østerby går på en ny runde som rapportør for *arrangementssgruppa*. Det samme gjør Håkon Tysdal som rapportør for *publiseringssgruppa* og leder av bygdebokkomiteen. Yvonne Sariberg er ny rapportør for *skolegruppa* og ny *slektshistorisk kontakt* i Enebakk historielag er Amund Ruud.

Enebakk historielags styre for 2008 er på plass. Fra venstre: Åse Killerud (styremedlem), Esther Reiss (nestleder), Håkon Tysdal (rapportør publiseringssgruppa), Eva Kristoffersen (kasserer), Heidi Watum (rapportør husgruppa), Arne Østerby (styremedlem), Bjørnar Thoresen (2. vara), Yvonne Sariberg (3. vara), Juul Sverre Stener (1. vara og sekretær) og Henning Bergersen (leder). Styremedlemmene Sverre Johansen og Nils Butenschøn var ikke tilstede under fotograferingen. Foto: Wayne Stanley.

ARBEIDET VED TANGENELVA I YTTERBYGDA FORTSETTER...

Rolf viser frem den nye rasteplassen på kirkesida av elva. Her kan man slappe av i sommersola. Foto: Henning Bergersen.

Rolf Solberg og de andre gutta ved Tangenelva i Ytterbygda har holdt arbeidet gående gjennom hele vinteren. En splitter ny benk på kirkesida av dammen er på plass, skog og krat lang nedre del av elva er ryddet, flere stier er grusa og et overvannsrør er gravd ned under stien. Grøfthing på flere steder er også gjort. I tillegg har de renska tuftene etter hjulmakerverkstedet og gjort det klart for grusing.

Rolf Solberg og gutta ved elva har grøfta flere steder slik at stiene blir mindre våte og gjør de mer fremkommelige for både barnenøgn og rullestol. Foto: Henning Bergersen.

NY REDAKSJON I IGN PÅ PLASS

Den nye redaksjonen i IGN: Fra venstre: Inger Hilde Killernud, Juul Sverre Stener, Henning Bergersen og Gro Arneberg Thoresen. Faksimile fra Østlandets Blad.

Det er mange år siden IGN har hatt en fast redaksjon, men dette er det nå blitt en endring på. Den nye redaksjonen består av Inger Hilde Killernud, Gro Arneberg Thoresen, Juul Sverre Stener, samt redaktør Hemning Bergersen. Tanken er at en slik redaksjon skal fungere som en idebank og forhåpentligvis generere nye tema og vinklinger på hvordan man kan presentere lokalhistorisk stoff om Enebakk i IGN. Redaksjonen er selvfølgelig også svært interessert i tips og innspill fra bladets lesere om hva IGN bør inneholde av stoff.

Tips og innspill kan sendes til:

Enebakk historielag, Lotterudveien 9, 1912 Enebakk
eller på e-post: ign@enebakkhistorielag.no

ENEBAKK HISTORIELAG OVERTAR ARKIVET ETTER ENEBAKK TREKKSPILLKLUBB

Det var et lystig gravøl på Holtop lørdag 8. mars, da Enebakk trekkspillklubb (1974 - 2008) gikk over i historien. På vegne av Enebakk historielag ble nestleder Esther Reiss overrakt klubbens protokoller til arkivering for ettertiden. Protokoller fra trekkspillklubbens blir nå lagret i historielagets arkiv.

VELLYKKA TEMAMØTE OM SARA BRÅTEN PÅ HOLTOP

Vårens første møte på Holtop gikk av stabelen torsdag 6. mars og tema denne gangen var "Livet på Sara-bråten". 30 personer hadde møtt frem for å høre Christine Cappelen Hefyes glitrende foredrag om Sara-bråten og bestefaren, konsul Thomas Hefye. Foto: Lise Henriksen.

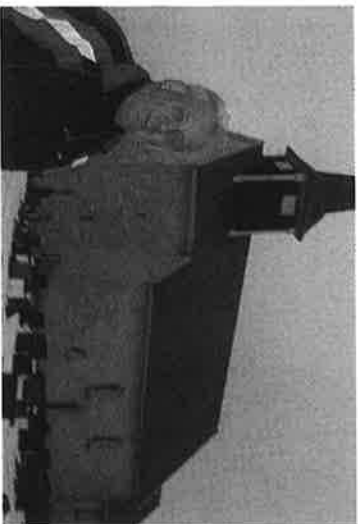
Christine Cappelen Hefye holdt et flott foredrag på Holtop og blir her takket av arrangementssjef Arne Østerby. Foto: Lise Henriksen.

ENEBAKK HISTORIELAG FÅR 145. 000 TIL BYGDEHISTORIEN FOR ENEBAKK

Syret bak avviklingen av Enebakk sparebank ønsket at midlene som sto igjen skulle tilbakeføres til noe allmennyttig i Enebakk kommune. De har derfor besluttet å gi kr 145.000 til Enebakk historielag, spesielt øremerket prosjektet Bygdehistorien for Enebakk - Bind IV og V.

Enebakk historielag takker for den fantastiske gaven. Den kommer på et svært gunstig tidspunkt, etter at Enebakk kommune sist høst besluttet å ikke støtte prosjektet. Historielaget har med dette også forpliktet seg til å ta vare på de historiske arkivene etter Enebakk sparebank.

NILS SIKKERBØL TILDELT ROMERIKE HISTORIELAGS HEDERSTEGN

Nils Sikkerbøl har gjennom en årrekke vært en kritisk røst i historielaget. En mann som tør å stå for det han mener og en lokalhistorisk kraft i Enebakk. Få av våre medlemmer har nedlagt like mange timer i lokalhistoriens tjeneste. Foto: Enebakk Avis.

Vårt mangeårige og svært aktive medlem Nils Sikkerbøl, ble den 7. februar 2008 tildelt Romerike Historielags hederstegn for sitt arbeide med lokalhistorien på Romerike. Han har over mange år arbeidet med tingbøkene for nedre Romerike og laget et register over disse. Han har også levert mye stoff til "Skytten". Sikkerbøl er den femte i rekken av våre medlemmer som mottar dette hederstegnet. Tidligere mottakere er Barthold A. Butenschøn (1984), Ulf Oppegaard (1986), Ole Weng (1986) og Åse Killerrud (2006). Syret i Enebakk historielag gratulerer Nils med en velfortjent utnevnelse.

NY ARBEIDSGRUPPE FOR BEVARING AV VESLE-AUEN OPPRETTET

Syret i Enebakk historielag på bevaring på Vesle-Auen. Foto: Henning Bergersen.

Enebakk historielag har over lengre tid arbeidet med å få på plass en god løsning for bevaring av det unike hovedhuset på Vesle-Auen på Flateby. Dette ser nå ut til å lykkes. Det ble på styremøte i Enebakk historielag 12. mars vedtatt å opprette en midlertidig arbeidsgruppe for bevaring av bygningen. Denne gruppa går inn under kulturminnegruppa og består av Åse Killerrud, Juul Sverre Stener, Eva Kristoffersen, Bjørnar Thoresen, Håkon Tysdal, Henning Bergersen og Esther Reiss. Leder Henning Bergersen foreslo å opprette et forprosjekt med formål å utrede hvor mye arbeid og kostnader en eventuell restaurering ville komme på. Han la frem forslag om at Enebakk Historielag støtter dette forprosjektet med inntil kr 10 000,-. Dette ble enstemmig vedtatt. Ole Jakob Holt har deretter laget et forslag til en punktviss fremdriftplan for Vesle-Auen. Eventuell restaurering bør iværsettes i 2009.

TRANGT OM Plassen UNDER Vellykka BOKLANSERING PÅ SOLBAKKEN

Forfatter Håkon Tysdal forteller om sin siste bok for en julsatt stue på Solbakken i Ekebergdalen. Foto: Henning Bergersen.

Det ble en svært trivelig og vellykka boklansering på Solbakken i Ekebergdalen på Ragnhild Jølsens fødselsdag fredag 28. mars. Hele 80 personer møtte frem for å høre om boka "Fra Ign til fontana di Trevi - en reise gjennom Ragnhild Jølsens siste leveår" og treffe forfatter Håkon Tysdal. Det ble svært trangt i stuen på Solbakken, men folk var tålmodige på tross av for få sitteplasser. Historielagets leder Henning Bergersen åpnet med å takke husets eier Solveig Svendsen for at hun åpnet dørene for et slikt arrangement. Historielagets nestleder Esther Reiss kåserte deretter litt om bokens innhold, før forfatter Håkon Tysdal slapp til med sitt innlegg. Det ble stilt mange spørsmål fra de fremmøtte og flere innspill fra salen ble diskutert.

Etterpå tok de fremmøtte i puljer turen opp i 2. etasje for å se Ragnhild Jølsens arbeidsrom. Her bodde hun i sine siste leveår og døde her 28. januar 1908. Etter kaffe og kaker mottok Håkon Tysdal blomster fra Enebakk bibliotek ved biblioteksjef Jytte Toft Nielsen. Dette arrangementet var en del av Enebakk kommunes Jølsenmarkering i 2008.

Der var god stemning i stuen på Solbakken denne kvelden. Foto: Henning Bergersen.

Forfatter Håkon Tysdal diskuterer sin nye bok med professor Helge Nordahl. Foto: Henning Bergersen.

ENEBAKK HISTORIELAG MED VELLYKKA RUSLETUR PÅ FLATEBY

Turledere var Bjørnar Thoresen og Juul Sverre Stener. Foto: Henning Bergersen.

Lang rekke gjennom skogen. Foto: Henning Bergersen.

Turvandrere i lang rekke nedover mot Øveren og den gamle fabrikktoilet.
Foto: Henning Bergersen.

Tirsdag 29. april gikk årets første rusletur av stabelen og 65 deltakere hadde møtt opp på Stranda skole for å følge Juul Sverre Stener og Bjørnar Thoresen på en flott tur gjennom Flatebys industrihistorie. Turen gikk forbi Viotta og Modelldammen, videre ned til Sagtomtene ved elva, plassene Lia og Tangen, før vi tok en velfortjent pause i ruinene etter Flateby cellulosefabrikk. Etter kaffe og niste fikk vi en god innføring i cellulosefabrikkenes historie, før vi rusla oppover til Modellen og avsluttet turen ved Sundby.

Kafferasten ble avholdt i ruinene etter den gamle cellulosefabrikken. Foto: Henning Bergersen.

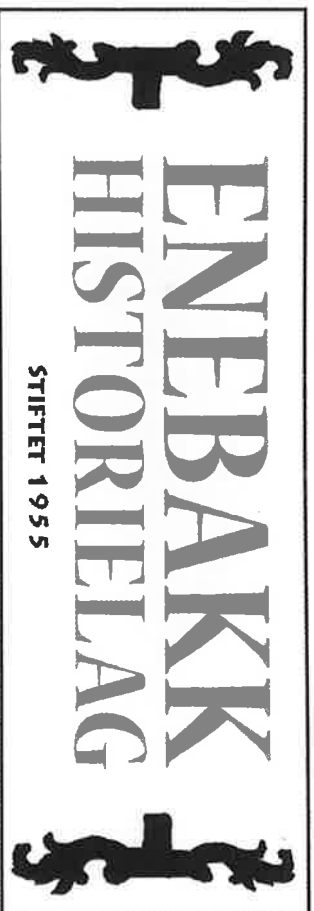

Det var trangt om plassen ved Modelldammen. Foto: Henning Bergersen.

Nils Wik i kjent srl. Foto: Henning Bergersen.

ENEBAKK HISTORIELAG HAR FÅTT NY LOGO

I styremøte 15. april 2008 ble det fattet et historisk vedtak i Enebakk historielag: Laget har fått ny logo. Diskusjonen om en logo har pågått mer eller mindre siden dannelsen i 1955 og endte på slutten av 1980-tallet i et kompromissvedtak om å benytte dørbeslaget fra Enebakk kirke som midlertidig logo. Det sittende styret syntes denne logoen var en dårlig løsning, da den faktisk tilhører Enebakk kirke og ikke direkte har noe med vårt historielag å gjøre. Vi utlyste derfor en logo-konkurranse våren 2007 og fikk inn mange gode forslag. Styret konkluderte imidlertid med at ingen av forslagene pekte seg ut som det rette.

Etter en befaring på Auen vinteren 2008, kom Juul Sverre Stener og Bjørnar Thoresen på at man kanskje kunne benytte dørbeslagene fra Flatebygodset som logo. Disse finner man nemlig også på Auen. Henning Bergersen utformet dermed flere grafiske forslag og til slutt endte man altså på logoen man ser her. Som et resultat av dette er nå fargespekteret på vår hjemmeside endret fra blått til grønt. Dette mener vi er naturlig, da vi ønsker å stå i stil med grønnfargen i logoen, samt at Enebakk kommunes våpensjold også er i grønt.

DUGNAD PÅ BYGDETUNET OG I ARKIVET

Gutta på bygdetunet. Foto: Henning Bergersen.

Lørdag 3. mai arrangerte publiseringssgruppa og bygdetungruppa dugnad både i lagets historiske arkiv og på bygdetunet. På bygdetunet ble alle bygninger grundig vasket og i arkivet i lagshuset ble det sortert dokumenter til den store gullmedalje.

ENEBAKK HISTORIELAG

STYRET 2008:

Leder - Henning Bergersen

Nestleder - Esther Reiss

Kasserer - Eva Kristoffersen

Sekretær/1. varamedlem - Juul Sverre Stener

Styremedlem - Åse Killernud

Styremedlem - Sveinn Erik Johansen

Styremedlem - Arne Østerby

Styremedlem - Nils Butenschøn

2. varamedlem - Bjørnar Thoresen

3. varamedlem - Yvonne Sariberg

Kontakt: Lotterudveien 9, 1912 Enebakk

E-post: medlem@enebakkhistorielag.no

www.enebakkhistorielag.no

IGN

IGN © 2008 Enebakk Historielag

ISSN: 1501-4479

Redaktør: Henning Bergersen

Redaksjon: Inger Hilde Killernud, Henning Bergersen,

Gro Arneberg Thoresen, Juul Sverre Stener

E-post: ign@enebakkhistorielag.no

Sats og Layout: Henning Bergersen

Tykk: BIAS Trykk AS

Utgiver: Enebakk Historielag

IGN utkommer 4 ganger pr. år i 500 eksemplarer

(februar, juni, august, november)

BYGG & MESSESYSTEMER

Alt innen bygg,
rehabilitering og messesstands

Tlf. 64926052 / Mob. 957 82 407 / 957 82 409

Lillestrømvæien 267

1914 Ytre Enebakk

BOKHJØRNET

bøker - papir - leker - post

Telefon 64 92 55 11

Vågsenteret, 1914 Ytre Enebakk

Vi leverer snitter og rundstykker på bestilling

Utdale av kakerne til foreninger og private arrangementer.
Pakking, innpakning og utpakning av kaker.
Produksjon av strøklaser, utvalg d. blomsterkasser samt spesielle bestillinger.

ENEBAKK PRODUKTER AS

Lillestrømvæien 673, 1912 ENEBAKK - Telefon 64923670 / Faks 64927331

E P R O

www.enebakkprodukter.no

Salg av bjørteved, gran og blandingsved.
Eksterne oppdrag som mindre fyrstøtter, pynteløstber etc.
Drift av kommunens gjønnbruktassasjon Roar.